ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/22/192

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Ive Eevel
Otsuse tegemise aeg ja koht	2.03.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	19.01.2022
Teabevaldaja	Eesti Vehklemisliit (registrikood: 80044804) peasekretär e-posti aadress: evl@vehklemisliit.ee
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia (registrikood: 10586863) Esindaja advokaadibüroo HEED Entsik vandeadvokaat Mari Männiko e-posti aadress: info@heedentsik.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 1 ja 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lõike 3 alusel,

1) **rahuldan vaide;**
2) **teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse: vaadata AS Ekspress Meedia (ajakirjanik Matthias Kalev) 16.12.2021, 11.01.2022 esitatud teabenõue ja 17.01.2022 esitatud täiendav teabenõue uuesti läbi ja otsustada selle täitmine;**
3) **määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 11.03.2022.**

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või

- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS
Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 1000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. Eesti Ekspressi ajakirjanik taotles 16.12.2021 Eesti Vehklemisliidult teabenõude korras Eesti vehklemisnaiskonna peatreeneri Kaido Kaaberma poolt aastatel 2015-2021 Eesti Vehklemisliidule esitatud avansiaruannete ja nende juurde käivate tšekkide, millega on ostetud kaupu ja teenuseid Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest, väljastamist.
2. Eesti Vehklemisliit vastas 31.12.2021 e-kirjaga, et dokumendid on olemas ja arhiveeritud, kuid on väga mahukad ning nende väljastamisega seotud kulud on ca 4000 eurot.
3. AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik esitas 11.01.2022.a Eesti Vehklemisliidule teabenõude eelpool nimetatud dokumentide väljastamiseks.
4. Vehklemisliit vastas 17.01.2022.a e-kirjaga (lisa 3), et seoses algatatud kriminaalmenetlusega ei ole võimalik uurimismaterjale väljastada.
5. 17.01.2022.a esitas AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik täiendava teabenõude, milles soovis uurimisasutuse vastavasisulist määrust, mis keelab teabenõudega küsitud dokumentide edastamise ja/või viidet keeldumise täpsele alusele.
6. Vehklemisliit keeldus 17.01.2022 dokumentide väljastamisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel.
7. 19.01.2022 esitas AS Ekspress Meedia volitatud esindaja advokaadibüroo HEED Entsik Eesti Vehklemisliidu teabenõude täitmisest keeldumise peale Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
8. Inspektsioon pikendas vaide läbivaatamise tähtaega 2.03.2022.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja taotleb AKI-lt teabevaldaja kohustamist väljastada AS Ekspress Meedia teabenõudes küsitud teave (Eesti vehklemisnaiskonna peatreeneri Kaido Kaaberma poolt aastatel 2015-2021 Eesti Vehklemisliidule esitatud avansiaruanded ja nende juurde käivad tšekid, millega on ostetud kaupu ja teenuseid Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest).

Eesti Vehklemisliit on keeldunud õigusvastaselt teabe väljastamisest.
Õiguslikud alused
AvTS § 5 lg 3 p 1 alusel on teabevaldajaks füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing, – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.

AvTS § 4 lg 2 kohaselt tuleb juurdepääs teabele tagada igaühele võimalikult kiirel ja hõlpsal viisil. Sama paragrahvi lõige 4 järgi võimaldatakse juurdepääs teabele tasuta, välja arvatud juhul, kui teabe väljastamisega seotud otseste kulutuste eest maksmine on seadusega ette nähtud. AvTS § 4 lg 43 sätestab, et teabele juurdepääsu tingimused ei tohi olla põhjendamatult piiravad ega konkurentsi kahjustavad.

Vehklemisliit on kinnitanud, et dokumendid on olemas ning arhiveeritud, kuid mahu tõttu on nende väljastamise kulud 4000 eurot. Tulenevalt Avaliku teabe seaduse (edaspidi AvTS) § 4 lg 4 võimaldatakse juurdepääs teabele tasuta, välja arvatud juhul, kui teabe väljastamisega seotud otseste kulutuste eest maksmine on seadusega ette nähtud.

17.01.2022.a vastuses ütles Vehklemisliit, et keeldumise aluseks on AvTS § 23 lg 2 p 3. 11. Eesti Vehklemisliidul on äriregistrile esitatud 2015-2020 majandusaasta aruanded (taotluse esitamise seisuga ei ole esitatud 2021.a majandusaastaaruanne, kuna esitamise tähtaeg ei ole saabunud).

Vastavalt raamatupidamise seaduse §-le 9 lg 1 peavad raamatupidamiskohustuslase raamatupidamisregistrid peavad võimaldama teha väljavõtet kirjendatud majandustehingutest kronoloogilises järjekorras (päevaraamat) ning kontode kaupa (pearaamat).

Arvestades, et raamatupidamisdokumendid peavad olema süstematiseeritud viisil, mis võimaldab teha kronoloogilisi väljavõtteid, siis võivad väited nagu oleks küsitud teabe leidmine eriti suuremahuline ja kulukas olla kantud üksnes soovist küsitud teavet mitte väljastada.

Kuna Vehklemisliidu raamatupidamisdokumendid on arhiveeritud ning majandusaastaaruanded esitatud, on eluliselt ebausutav, et kuludokumentide väljastamisega seotud kulud on 4000 eurot. AvTS § 4 lg 4 kohaselt võimaldatakse juurdepääs teabele tasuta välja arvatud juhul, kui teabe väljastamisega seotud otseste kulutuste eest maksmine on seadusega ette nähtud.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Inspektsioon esitas Eesti Vehklemisliidule järgmised küsimused:

1. Missugusel AvTS § 23 lg 2 p 3 märgitud alusel olete teabenõude täitmisest keeldunud:
   - taotletava teabe suur maht nõuab teabevaldaja töökorralduse muutmist;
   - takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist;
   - nõuab põhjendamatult suuri kulutusi?

Palun põhjendage vastavat tegevust arvestades mh raamatupidamise seaduse § 9 lg-st 1 ja §-st 12 tulenevaid nõudeid.

2. Mitu avansiaruannet Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest kaupade ja teenuste ostmise osas on Kaido Kaabermaa poolt aastatel 2015-2021 Eesti Vehklemisliidule esitatud? Palun esitage vastav raamatupidamisregistri väljavõte.
3. Milliselt eelarverealt vastavad kulutused tehti?
4. Kelle käsutuses on teabenõudes küsitud dokumendid, kui neid Eesti Vehklemisliidul ei ole?

Eesti Vehklemisliit vastas esitatud küsimustele järgmiselt:

1. Meil on ainult 1 töötaja ja materjalid on ladustatud arhiivi paberkandjal. Ladu asub minu töökohast 50 KM kaugusel. Me oleks pidanud palkama inimese kes sorteerib 4 kuupmeetrit materjali ära.

3. Varustust ostetakse sponsorite rahast või Rahvusvahelise Vehklemisliidu (FIE) poolt eraldatud rahaliste vahendite arvelt (osaliselt kasutatakse seda litsentside soetamiseks). A ja B kategooria sportlaste võistlussõidud toimuvad MTÜ Eesti Olümpiakomitee eraldiste arvelt. Vaides esitatud perioodi jooksul on Eesti epeenaiskond olnud kas A või B kategooria tasemel. Nimetatud kategooriatele ei laiene KOV toetused.

4. Avaliku teabe seaduse alla minev Tallinna Linnavalitsuse preemia Kaido Kaabermaale kohta esitatud avansiaruande koopia (originaali alaliidus ei ole) on minu poolt antud uurija

kätte ja asub politseis.

Inspektsiooni poolt esitatud teisele küsimusele vastuseks edastas teabevaldaja väljavõtted K. Kaabermaaga Ukrainast, Valgevenest või Venemaalt ostetud varustuse ja teenustega seotud maksetest aastate 2015-2016 ja 2018-2021 kohta. Teabevaldaja kinnitusel 2017. aasta kohta vastavaid aruandeid ei ole.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspeksioon teostab järelevalvet avaliku teabe seaduses ning isikuandmete kaitse üldmääruses ja isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmise üle. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest (AvTS).

Eesti Vehklemisliit teabevaldajana
Eesti Vehklemisliidu puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes on teabevaldajaks ainult piiratud osas. AvTS § 5 lg 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sh osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal-või muid avalikke teenuseid, teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Samuti on eraõigusliku juriidilised isikud teabevaldajateks riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest saadud vahendite kasutamise osas(AvTS § 5 lg 3 p 2). Spordiseaduse (SpS) §-i 2 kohaselt korraldavad ja edendavad sporti riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil. Sama seaduse § 4 punkti 3 kohaselt on spordiorganisatsiooniks eelnimetatud seaduse mõistes ka spordialaliit ehk spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes spordiala rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid (SpS § 4 p 3).
Seega on sporditegevuse korraldamine ja arendamine spordiorganisatsioonidele/spordiala-liitudele seadusega pandud kohustus ehk avalik ülesanne.

Teabenõude täitmisest keeldumise alused
Eesti Vehklemisliidu põhikirja punktist 1. tulenevalt on Vehklemisliit avalikes huvides mittetulundusühinguna tegutsev heategevuslik vabatahtlik ühendus, mille eesmärgid ja põhitegevus on suunatud spordi ja eelkõige vehklemise harrastamisele ja selleks tingimuste loomisele Eestis. Seega on Vehklemisliit teabevaldajaks mh teabe osas, mis puudutab treeningute läbi viimist ja võistluste korraldamist (AvTS § 5 lg 2 osas), mitte ainult eelarveliste vahendite kasutamise osas (AvTS § 5 lg 3 p 2). Juhul kui teabenõudes soovitud teave ei puudutanud avalike ülesannete täitmist ega eelarvest saadud vahendite kasutamist, oli Eesti Vehklemisliidul võimalik teabenõude täitmisest keelduda.

Teabenõude täitmisest keeldumise alused on toodud AvTS § 23. Käesoleval juhul ei ole Eesti Vehklemisliit keeldunud teabenõude täitmisest mitte põhjusel, et soovitud teave ei puuduta avalike ülesannete täitmist ega eelarvest saadud vahendite kasutamist, vaid AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel, mille kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Seega tuleb käesoleval juhul hinnata, kas küsitud teabe väljastamine nõuab suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.
Eesti Vehklemisliit on teabenõudjale selgitanud, et materjalid on paberkandjal ja arhiveeritud ning nende kogumaht on 4 kuupmeetrit. Sellise koguse läbitöötamine võtab aega ja ressursse ning AKIle täiendavalt selgitanud, et ladu, kus vastavaid materjale hoitakse asub teabevaldaja

ainsa töötaja töökohast 50 km kaugusel ning materjalide sorteerimiseks oleks teabevaldaja pidanud palkama eraldi inimese.

Teabevaldaja on jätnud sealjuures tähelepanuta, et raamatupidamise seaduse § 9 lg-st 1 peavad raamatupidamiskohustuslase raamatupidamisregistrid võimaldama teha väljavõtet kirjendatud majandustehingutest kronoloogilises järjekorras ning kontode kaupa. Ei ole eluliselt usutav, et ühingu jaoks, kelle majandusaasta aruanded on auditeeritud ning raamatupidamisdokumendid süstematiseeritud nõuetekohaselt, oleks teabe leidmine eriti suuremahuline ja kulukas. Isegi kui ühingu raamatupidamisdokumendid ei vasta seaduses sätestatutud nõuetele, on tegemist ühingu tegevuse korraldamata jätmisega, mis ei saa olla põhjenduseks teabe väljastamata jätmisele.

Samuti on inspektsioonile esitatud väljavõtetest nähtuvalt aastatel 2015-2016 ja 2018-2021 Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest kaupade ja teenuste ostmise osas Kaido Kaabermaaga seotud 18 makset (aruannet), mida ei saa pidada sedavõrd suureks mahuks, mis nõuaks teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistaks talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuaks põhjendamatult suuri kulutusi.

Seega ei ole Eesti Vehklemisliit suutnud inspektsioonile veenvalt põhjendada, milles seisneb taotletava teabe suur maht, mistõttu tuleb vaie rahuldada ning Eesti Vehklemisliidul tuleb esitatud teabenõue uuesti läbi vaadata ning otsustada selle täitmine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Ive Eevel
jurist
peadirektori volitusel